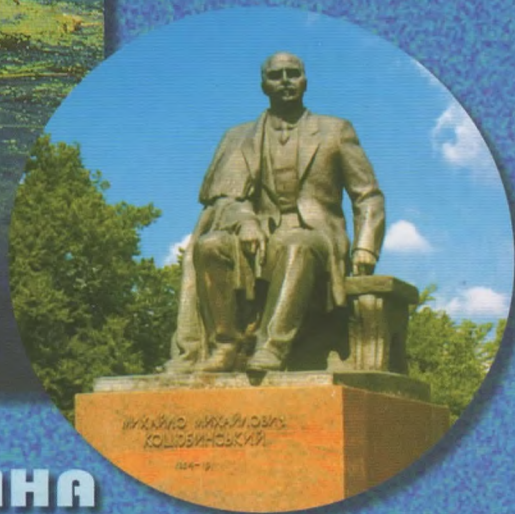

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

ГЕОГРАФІЧНИЙ АТЛАС

МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА

Юний друже!

Гортаючи сторінки атласу „Моя мала Батьківщина”, ти помандруєш рідним краєм. Твій край – Поділля – прадавня слов’янська земля.

„Перлиною, красою і окрасою України” називають наш край майстри письменства. Вони оспівували та величали Вінниччину не дарма, бо це справді мальовничий куточок. З атласу ти дізнаєшся, де знаходиться твоя область на карті України, познайомишся з особливостями поверхні, кліматом, ґрунтами, дізнаєшся, які рослини і тварини є в твоєму краї та які потребують охорони, познайомишся з особливостями життя, побуту і культури населення. Благодатна земля Вінниччини славиться не тільки родючими землями, рясними садами, а й сузір’ям імен класиків літератури й мистецтва, науки, спорту, які прославили наш край далеко за його межами. Серед таких відомих постатей – письменники Степан Руданський, Михайло Коцюбинський, Василь Стус, композитори Микола Леонтович і Петро Ніщинський, архітектор Владислав Городецький, фольклористи й етнографи Настя Присяжнюк і Гнат Танцюра, кінорежисери Віктор Іванов та Ігор Савченко та багато інших.

Атлас допоможе тобі зробити власні відкриття у пізнанні свого краю.

Сподіваємося, що нове видання стане у пригоді не тільки учням і вчителям, а всім, хто небайдужий до географії, історії та сьогодення Вінниччини.

В добру путь рідним краєм!

Лариса Ковальова,
вчитель географії, викладач Вінницького
педагогічного університету
ім. Михайла Коцюбинського

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. КОЦЮБИНСЬКОГО

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Видання 2-е, виправлене і доповнене

ГЕОГРАФІЧНИЙ
АТЛАС

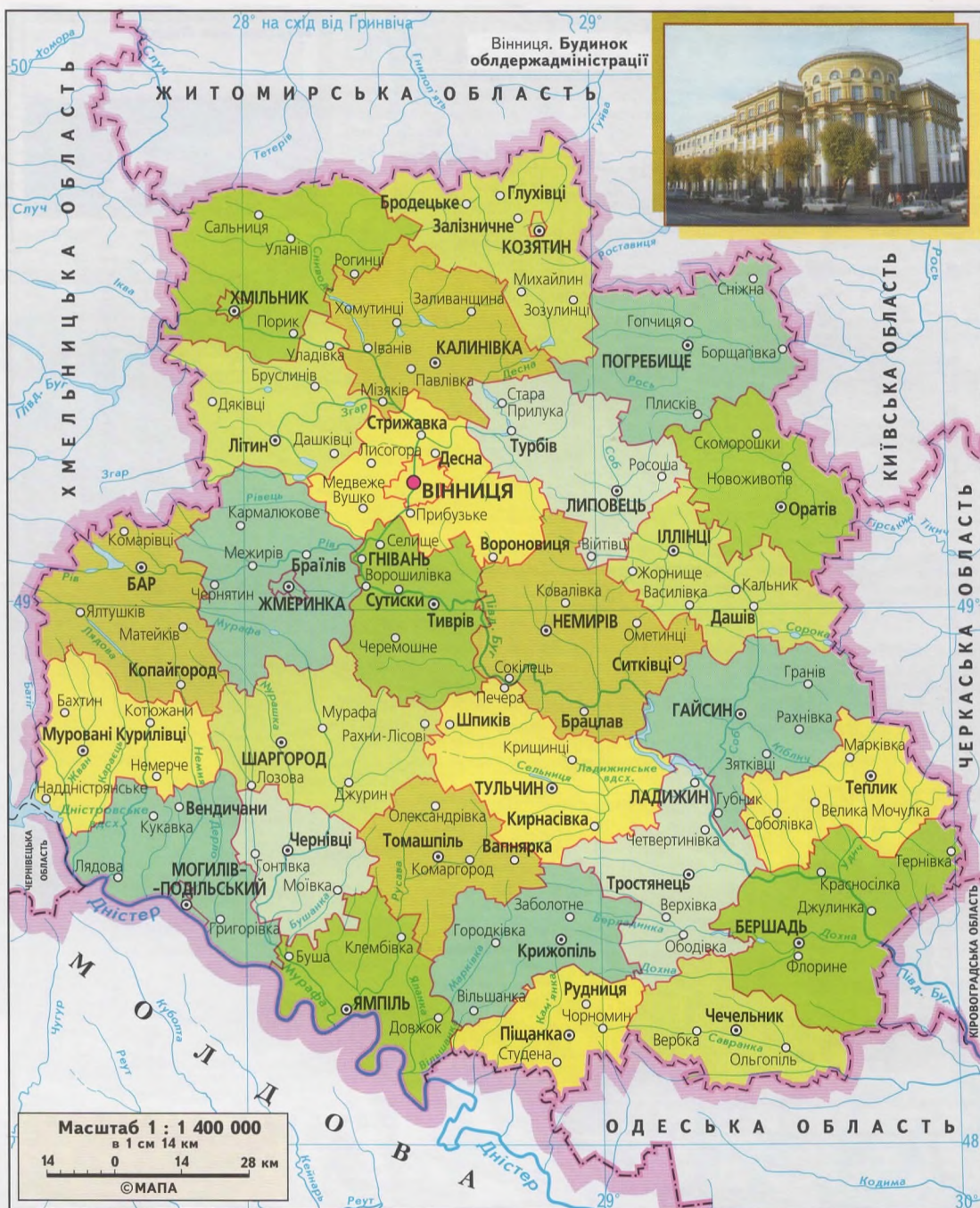
МАПА • КИІВ

АДМІНІСТРАТИВНІ РАЙОНИ
(площа та чисельність населення,
станом на 5 грудня 2001 р.)

Барський 1 102 км² 62 464 осіб	Немирівський 1 292 км² 59 469 осіб
Бершадський 1 286 км² 71 312 осіб	Оратівський 872 км² 27 345 осіб
Вінницький 980 км² 430 815 осіб	Піщанський 595 км² 25 102 осіб
Гайсинський 1 102 км² 64 855 осіб	Погребисьенський 1 200 км² 37 721 осіб
Жмеринський 1 189 км² 81 483 осіб	Теплицький 809 км² 35 267 осіб
Іллінецький 915 км² 42 519 осіб	Тиврівський 900 км² 47 761 осіб
Калинівський 1 086 км² 65 031 осіб	Томашпільський 778 км² 40 773 осіб
Козятинський 1 131 км² 75 299 осіб	Трошчанський 945 км² 66 087 осіб
Крижопільський 884 км² 40 907 осіб	Тульчинський 1 124 км² 65 060 осіб
Липовецький 969 км² 44 273 осіб	Хмельницький 1 274 км² 71 982 осіб
Літинський 960 км² 42 269 осіб	Чернівецький 592 км² 28 661 осіб
Могилів-Подільський 955 км² 73 233 осіб	Чечельницький 759 км² 27 189 осіб
Муровано-Куриловський 886 км² 32 768 осіб	Шаргородський 1 137 км² 64 943 осіб
	Ямпільський 788 км² 47 683 осіб

Примітка. Враховано площу міськрад та чисельність населення в містах обласного підпорядкування.

- Область утворено 27 лютого 1932 р.
- Площа — 26 500 км² (4,4% території країни).
- Населення — 1 772 370 осіб (станом на 5 грудня 2001 р.), що становить 3,6% від загальної кількості населення України.
- Центр області — місто Вінниця з населенням 356 665 осіб.
- Середня щільність населення 67,3 осіб на км².
- Поділяється на 27 адміністративних районів, має 17 міст (в тому числі 6 обласного підпорядкування — Вінниця, Жмеринка, Козятин, Ладизин, Могилів-Подільський, Хмельник), 30 селищ міського типу та 1466 сільських населених пунктів.
- У національному складі переважають українці (біля 92%); живуть також росіяни, білоруси, євреї, поляки, молдавани та представники інших національностей.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- Центр області
- Центри районів
- Інші населені пункти

ВІННИЦЯ ТУЛЬЧИН

- Валнярка Селища міського типу
- Сокілець Населені пункти сільського типу

Державний кордон

Межі областей України

Межі районів і територій, підпорядкованих міськрадам

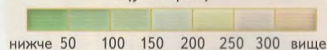
Мальовнича Лядова

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- Центр області
- Центри районів
- Інші населені пункти
- Державний кордон
- Межі областей України
- Річки
- Озера та водосховища
- Болота
- 279 Позначки висот над рівнем моря
- Географічний центр області
- Крайні точки області

ШКАЛА ВИСОТ (у метрах)

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Горючі

- буре вугілля
- торф

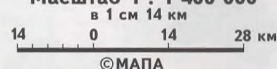
Металеві

- марганець

Неметалеві

- фосфорити
- каолін
- ◆ флюорити
- глини
- ◆ граніт, гранат
- вапняк
- ▲ піски
- пісковик
- Джерела мінеральних вод

Масштаб 1 : 1 400 000

- **Вінницька область** розташована в центральній частині правобережної України, вздовж середньої течії Південного Бугу та на лівому березі середньої течії річки Дністер
- Протяжність області з заходу на схід **196 км**, з півночі на південь — **204 км**
- **Крайні точки області:**
на півночі — **49°53' пн. ш.** (початок р. Настя біля с. Кашперівка Козятинського р-ну);
на півдні — **48°04' пн. ш.** (на південь від с. Велика Кісниця Ямпільського р-ну);
на заході — **27°35' сх. д.** (місце впадіння р. Матерка в Дністровське вдсх.);
на сході — **30°02' сх. д.** (на схід від с. Тернівка Бершадського р-ну)
- Поверхня області являє собою хвилясту рівнину. Центральна та південно-західна її частини лежать у межах Подільської височини, а північно-східна — Придніпровської височини
- Найвище місце знаходиться на Подільській височині — **370 м** — пагорб біля с. Комарівці

Барського р-ну; найнижче — **36 м** — в заплаві річки Дністер

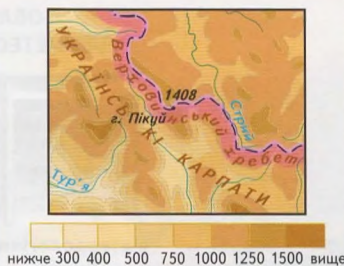
- Територією Вінниччини протікає **204 річки** завдовжки понад 10 км кожна
- Основні річки — **Дністер** з притоками Мурафа з Мурашкою, Лядова, Немія, Жван, Русава, Марківка, Кам'янка та **Південний Буг** з притоками Згар, Рів, Сельниця, Дохна, Савранка (праві), Снивода, Десна, Соб, Удич (ліві). Річки Рось з Роскою, Гнилоп'ять, Гуйва належать до басейну Дніпра
- В межах області близько **2 600 ставків** і **63 водосховища**. Найбільше з них — **Ладизинське вдсх.** (2,2 тис. га)
- Найбільші за площею болота розташовані вздовж річки Згар (7,4 тис. га) та річки Рів (6,2 тис. га)
- Широко відомими є родонові мінеральні джерела у Хмельницькому р-ні та столові Муровано-куриловецького р-ну

Гранітний кар'єр

Гори

Земна поверхня різноманітна за формою та походженням нерівностей. Усі нерівності планети складають її рельєф. Поміж них вирізняють **гори** та **рівнини**.

Гори — дуже підняті над прилеглими рівнинами ділянки земної поверхні, що характеризуються значним коливанням відносних висот і контрастним рельєфом. Залежно від висоти, гори бувають високі, середні та низькі.

Рівнини поділяються на **плато**, **височини** та **низовини**. Рівнинні ділянки суходолу, піднесені на значну висоту, називають **плато**, або **височинами**.

Височинами називаються підвищення заввишки від 200 до 500 м. Вони мають горбисту або хвилясту поверхню, розчленовану річками та ярами, плосковітні вододіли.

На Вінниччині знаходяться Подільська і Придніпровська височини з середньою висотою 300 м.

Височина

У межах рівнинних областей формуються **низовини** з незначними висотами (до 200 м). Вони здебільшого мають рівну і плоску поверхню, часто заболочену.

У Вінницькій області великих низовин немає. Порівняно з навколишньою місцевістю, є окремі знижені ділянки території. Форми земної поверхні постійно змінюються. Під дією сонячного проміння, води, повітря, а також унаслідок діяльності рослин і тварин руйнуються, знижуються позитивні форми рельєфу, знижені заповнюються продуктами руйнування. Отже, зовнішні процеси спричиняють згладжування нерівностей поверхні Землі.

Низовина

УНІКАЛЬНІ ГЕОЛОГІЧНІ ПРИРОДНІ ОБ'ЄКТИ ВІННИЧЧИНИ

Кора вивітрювання

Пісковики Бернашівки

Унікальне відшарування порід Ярошівської світи докембрійського періоду. Тут виявлені рештки ніткоподібних палеозойських водоростей та макропланктон тих часів.

Відслонення Могилівської світи

Місце виходів на поверхню докембрійських відкладів, що є рідкісним стратотиповим розрізом моги́лівської світи.

Відслонення Грушанської світи

Стратотиповий розріз грушанської світи верхньодокембрійських відкладів.

Гайдамацький Яр

Величезний каскад вивітрених пісковиків із скелями Гриб, Баран, Висяча, Гайдамацька, розташованих уздовж р. Бушанки. Такого скупчення мальовничих та унікальних колон, стовпоподібних форм більше ніді в області не зустрічається.

Мурафські товтри

Унікальна пам'ятка природи, що знаходиться на південному заході області, в Придністров'ї. Мурафські товтри простягаються більш ніж на 140 км від верхів'я р. Рів через басейн Мурафи до гирла р. Кам'янки. Абсолютна висота 345 м. Тут добре виділяють окремі горби, що підносяться над навколишньою місцевістю на 20–25 м. У долинах річок виходять вапняки утворюють круті схили і урвища. Дослідження засвідчують наявність тут підземних карстових пустот і водотоків.

Товтри

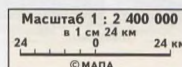
Товтри містять практично невичерпні запаси вапняків високої природної якості. У межах Мурафських товтр знаходяться найбільші на заході України підземні розробки вапняків.

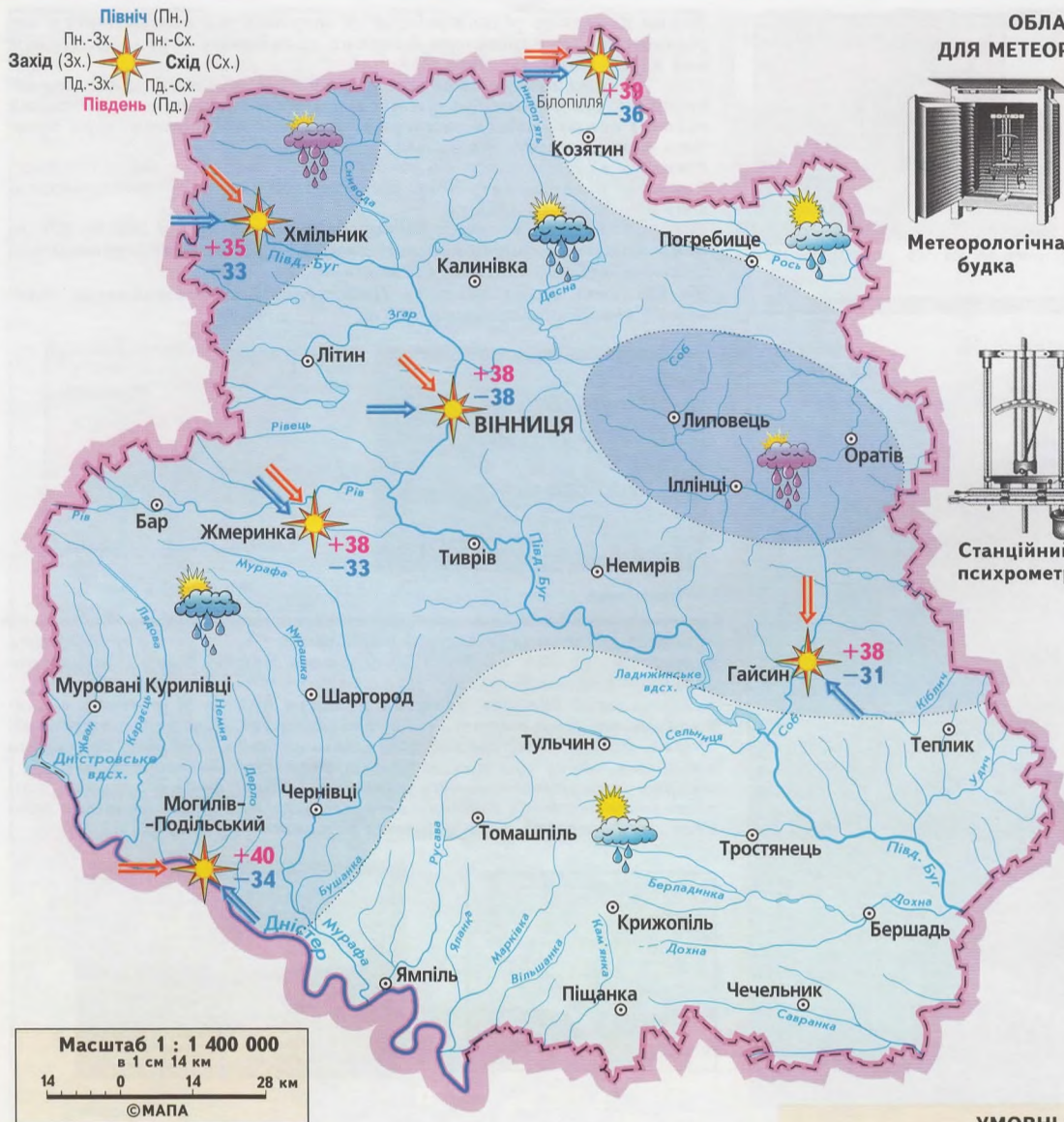
Вапняки

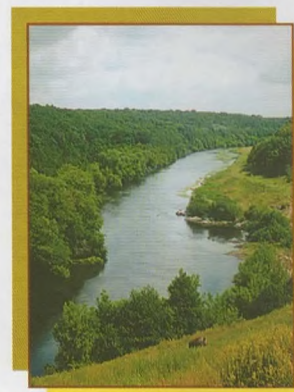
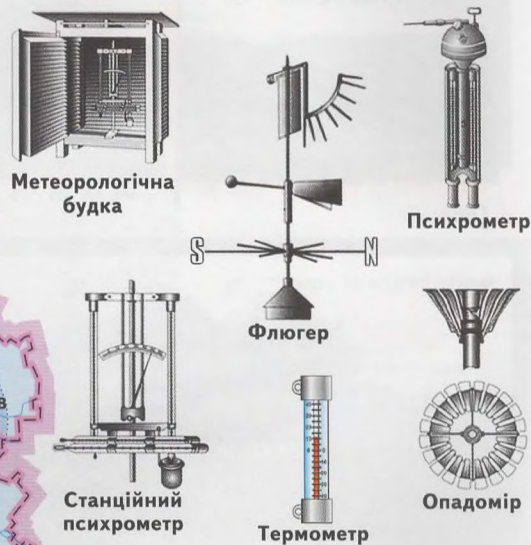
Геологічні пам'ятки природи

Район розташування Мурафських товтр

ОБЛАДНАННЯ ТА ПРИЛАДИ ДЛЯ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Літо на Південному Бугі

ТЕМПЕРАТУРА ПОВІТРЯ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

● Метеорологічні станції державної мережі спостереження

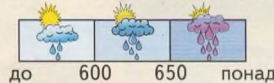
Температура повітря (у градусах Цельсія, °C)

+40 найвища, зафіксована на метеостанції (абсолютний максимум) **-38** найнижча, зафіксована на метеостанції (абсолютний мінімум)

Переважаючий напрям вітру

→ у липні → у січні

Середня річна кількість опадів (у міліметрах)

Клімат — багаторічний режим погоди, властивий якійсь місцевості.

Погода — це стан прилеглої до поверхні Землі повітря (атмосфери) в даній місцевості у певний час.

За станом атмосфери регулярно слідкують на метеорологічних станціях державної мережі спостережень. Тут щоденно через кожні три години проводяться вимірювання складових погоди — температури повітря та ґрунту, вологості, швидкості та напрямку вітру, атмосферного тиску, хмарності, кількості та видів опадів тощо. Одержані показники використовують для вивчення клімату, обслуговування населення та господарства, прогнозування погоди.

В Україні перші метеорологічні станції, на яких проводилися спостереження за погодою, почали діяти у Києві з 1812 р. На Вінниччині першу метеорологічну, аерологічну і сейсмічну обсерваторію створив І. Морков у 1906 році в с. Нижній Ольчедаїв.

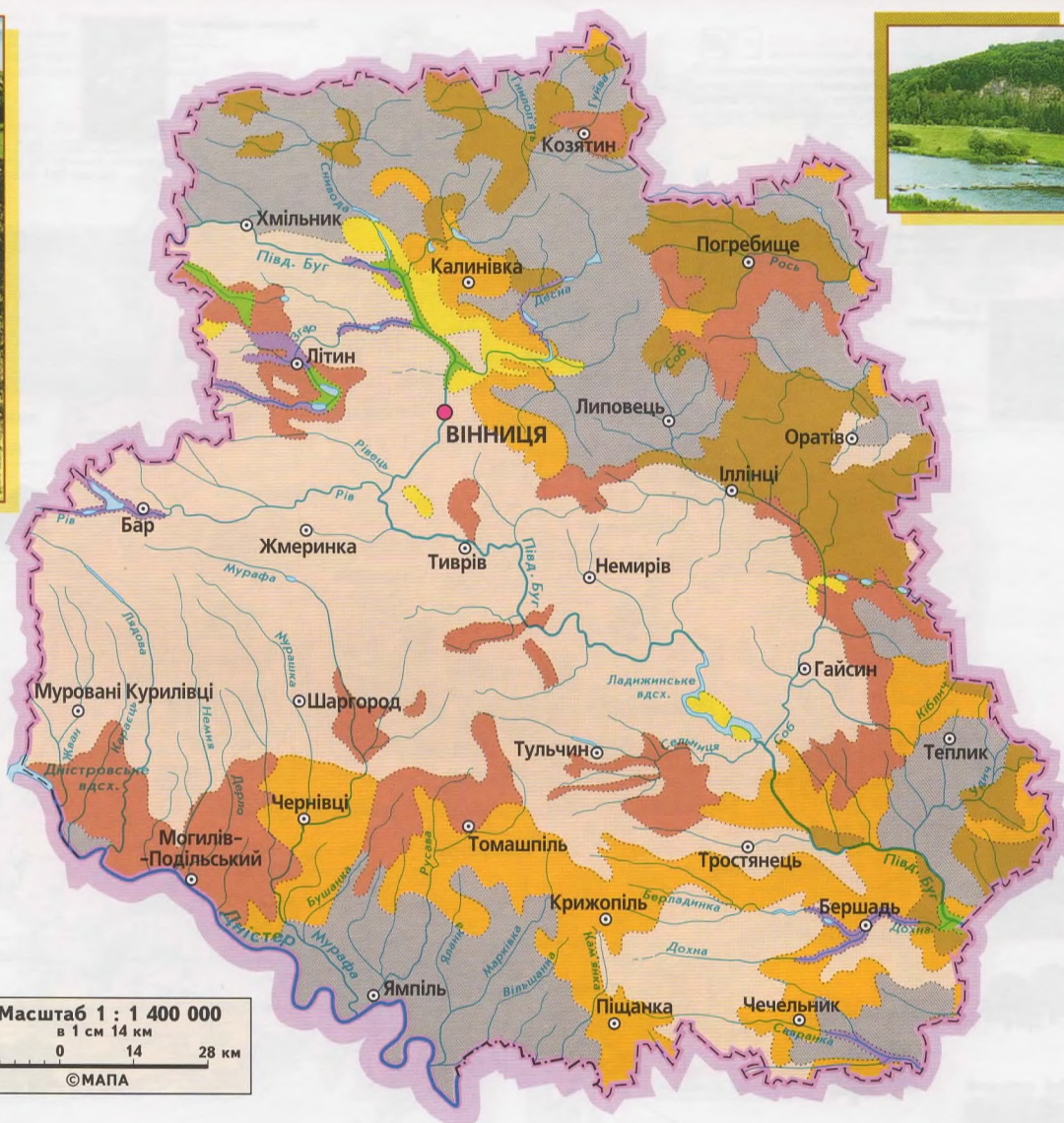
Дерново-підзолисті ґрунти

Сірі опідзолені ґрунти

Чорноземи типові

ОСНОВНІ ТИПИ ҐРУНТІВ

	Дерново-підзолисті		Чорноземи реградовані та темно-сірі реградовані
	Ясно-сірі та сірі опідзолені		Чорноземи типові
	Темно-сірі опідзолені		Лучно-чорноземні та лучні
	Чорноземи опідзолені		Торфово-болотні та торфовища

ДАВНІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДДА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ

ХАРАКТЕРИСТИКА ГУМУСОВОГО ГОРИЗОНТУ ҐРУНТІВ

Ґрунти	Дерново-підзолисті	Ясно-сірі та сірі опідзолені	Темно-сірі опідзолені	Чорноземи типові	Лучно-чорноземні та лучні
Показники					
Колір	Сіруватий	Сірий, ясно-сірий	Темно-сірий	Темно-сірий до чорного	Темно-сірий
Механічний склад	Піщаний та зв'язно-піщаний	Легко- та середньосуглинковий	Середньо- та важко-суглинковий	Пилувато-середньо- та важко-суглинковий	Супіщаний
Структура	Безструктурний	Горіхувато-призматичний	Порушено-зернистий	Зернисто-грудкуватий	Комкуватоглибистий
Щільність	Пухкий, пронизаний корінням лісової рослинності	Пухкий, пронизаний корінням лісової рослинності	Пухкий, пронизаний корінням трав'яної рослинності	Орний шар пухкий, підорний — ущільнений	Пухкий

Ґрунт — це верхній пухкий родючий шар земної поверхні. Він утворився внаслідок взаємодії організмів і води на материнській гірській породі під впливом повітря, температури та рельєфу.

У гірських породах розвивається процес вивітрювання. Після того, як порода розпушиться, на ній оселяються живі організми.

Рослини і тварини збагачують ґрунт органічними залишками, які розкладаються під дією мікроорганізмів і перетворюються в органічну частину ґрунту — **гумус** (перегній).

Гумус має основні поживні речовини, що потрібні рослинам для розвитку. Від кількості гумусу в ґрунті залежить його родючість.

Під впливом людської праці й часу ґрунти змінюються. Щоб ґрунти довше служили людині, їх треба правильно обробляти, удобрювати та охороняти.

▲ Лось

◀ Чапля

▲ Лисиця

Урочище Рибчиноцька дубина
зоологічна пам'ятка природи
У дубовому насадженні рідкісна
колонія кібчиків (понад 75 гнізд)

Урочище Дубина
зоологічна пам'ятка природи
Охороняється унікальна колонія
чапель (близько 150 гнізд)

▲ Куниця

Буго-Деснянський
зоологічний заказник
Лісостеповий ландшафт з водно-
болотним комплексом, що є
місцем поширення колоній бобрів
та сірої чаплі (понад 100 гнізд)

▲ Іжак

Масштаб 1 : 1 400 000
в 1 см 14 км
0 14 28 км
©МАПА

МІСЦЯ ПОШИРЕННЯ ТВАРИН

Природні

ліси луки та болота водойми

Докорінно змінені людиною

сільськогосподарські угіддя населені пункти

Заводні території та об'єкти, де охороняють та відновлюють тваринний світ

Ссавці

зубр	борсук	ондатра
лось	кролик дикий	норка європейська
олень плямистий	куниця кам'яна	тхір лісовий
козуля	куниця лісова	тхір-перегузня
свиня дика	видра річкова	кіт лісовий
вовк	бобр	сіп'як подільський

Птахи

кібчик	баклан	дрохва
чапля сіра	перепел	ходуличник
лебідь малий	фазан звичайний	вальдшнеп
гуска сіра	куріпка сіра	бекас

Тварини, занесені до Червоної книги України

ВИДИ ТВАРИН, ЩО ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ НАЙЧАСТІШЕ

У лісах: **ссавці** — лисиця, миша руда, білка, заєць-русак, їжак, кріт, козуля, мишівка; **птахи** — дятел (строкатий, чорний), дрізд (чорний, співочий, горобинник), зяблик, вівчарик, повзик, пищука, синиця (голуба, велика), славка чорноголова, мухоловка, сойка, зозуля, соловей; **плазуни** — вуж, ящірка; **земноводні** — жаба трав'яна.

На луках та болотах: **ссавці** — кріт, їжак, миша, ондатра; **птахи** — бекас, чапля сіра, лелека білий, лунь болотний; **плазуни** — вуж звичайний; **земноводні** — жаба ставкова.

У водоймах: **птахи** — качки, гуси; **риби** — короп, лящ, окунь, лин, щука, сом, карась; **плазуни** — вуж звичайний.

На сільськогосподарських угіддях: **ссавці** — кріт, хом'як, миша польова, ховрах, їжак, пацюк сірий; **птахи** — жайворонок, коноплянка, горобець польовий, кібчик; **плазуни** — ящірка прудка, вуж звичайний.

У населених пунктах: **ссавці** — їжак, кріт, миша, пацюк сірий, білка, заєць-русак; **птахи** — ластівка (міська та сільська), лелека білий, синиця, шпак, грак, галка, ворона сіра, горобець, соловей, голуб сизий, жайворонок; **плазуни** — ящірка прудка, вуж звичайний; **земноводні** — ропуха (сіра та зелена), кумка, часничниця.

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ

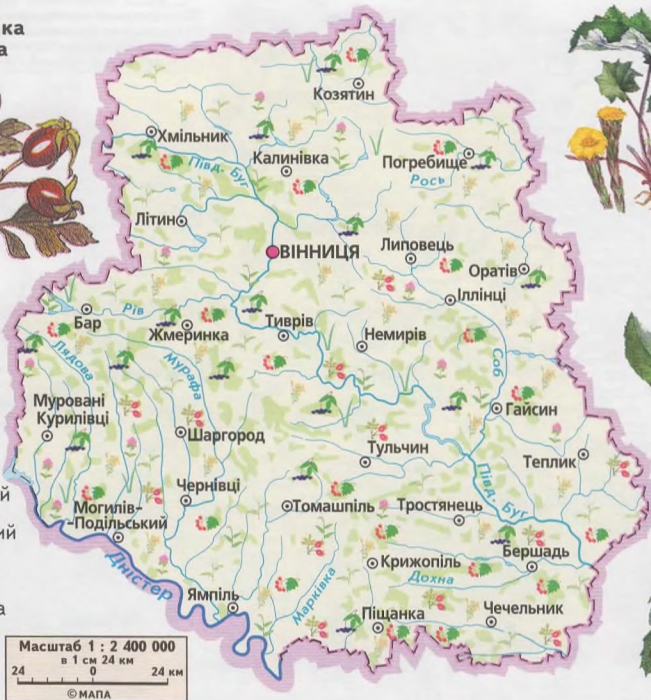

Материнка звичайна

Шипшина весняна

- ✓ Аїр тростинний
- Бузина чорна
- Гірчак перцевий
- Глід колючий
- Деревій звичайний
- Звіробій звичайний
- Чебрець боровий
- Шипшина весняна

Масштаб 1 : 2 400 000
в 1 см 24 км
0 24 км
© МАПА

Підбіл звичайний (мати-й-мачуха)

Наперстянка пурпурова

Калина

Ромашка лікарська

Звіробій звичайний

Валеріана лікарська

Барвінок малий

Дурман звичайний

ОТРУЙНІ ГРИБИ

Мухомор

Чортів гриб

Опеньок сірчано-жовтий отруйний

Бліда поганка

Сироїжка ароматна

Лисичка

Маслюк звичайний

Підосичник

Білий гриб

Підберезник

Опеньок справжній

Печериця польова

ЇСТІВНІ ГРИБИ

РІДКІСНІ ТА ЗНИКАЮЧІ ВИДИ РОСЛИН І ТВАРИН ВІННИЧЧИНИ

Оман високий

Вовчі ягоди

Цмин пісковий

Булатка довголиста

Любка дволиста

Сон-трава

Лілія лісова

Лунарія оживаюча

Борсук

Горностай

Тхір степовий

Ласка

Вовчок

Широковух

Скопа

Лелека чорний

Бджолоїдка звичайна

Сич

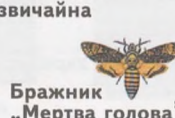
Журавель сірий

Боривітер

Гадюка степова

Бразник „Мертва голова“

Стерлядь

ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ

- Заказники**
- ландшафтні
 - лісовий
 - ботанічні
 - зоологічний
- Пам'ятки природи**
- комплексні
 - ботанічні
 - зоологічні
 - геологічні
- Парки — пам'ятки садово-паркового мистецтва**

КОМПОНЕНТИ ПРИРОДИ

Масштаб 1 : 1 400 000
в 1 см 14 км
© МАПА

ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

Охорона земель

- Рациональне використання земельних ресурсів у сільському господарстві. Збереження та підвищення родючості ґрунтів контролем внесенням мінеральних та органічних добрив
- Осушення надмірно зволених земель з метою їх господарського використання
- Зрошування, що запобігає переосушенню земель
- Насадження лісоструг для захисту ґрунтів від розвіювання
- Поновлення земель, порушених кар'єрами та торфорозробками

Охорона вод

- Рациональне використання води. Запобігання забрудненню та очищення використаних вод у промисловості та комунальному господарстві
- Спостереження за станом річок і водоймищ на гідрологічних постах
- Збереження високої питної якості річкових вод, насадження дерев у водоохоронних зонах
- Охорона чистоти підземних лікувальних вод

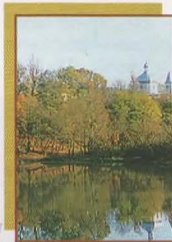
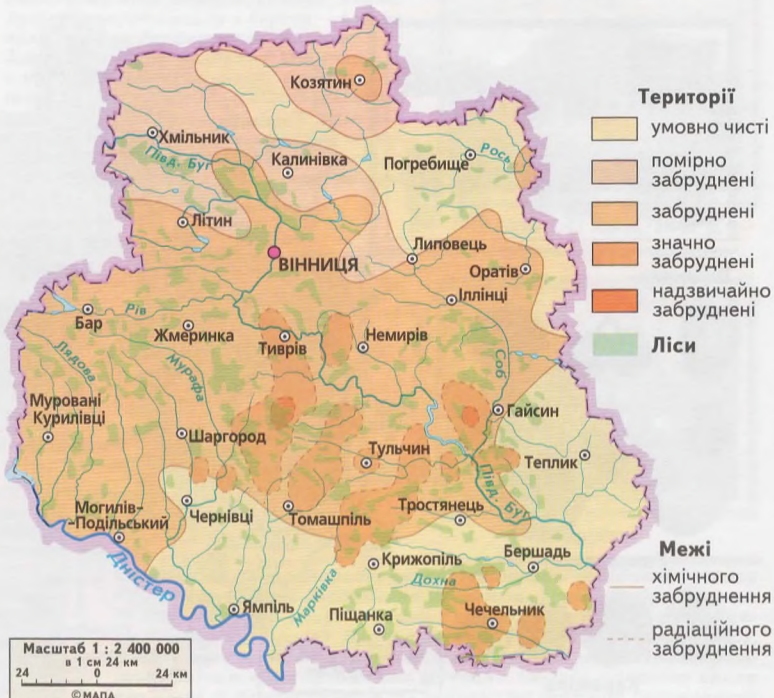
Охорона повітря

- Запобігання забрудненню повітря введенням на підприємствах пилогазоочисних систем і вдосконаленням транспортних засобів

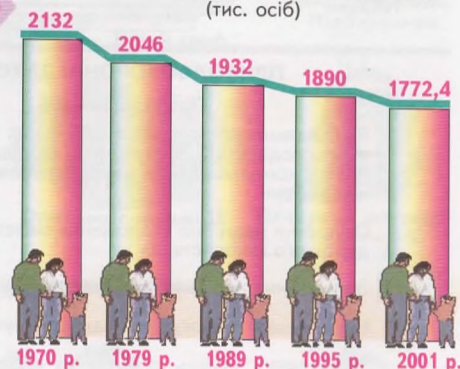
Охорона рослинності

- Догляд за лісом, лісорозведення, захист від пожеж і протизаконних вирубок
- Благоустрій зелених зон навколо поселень
- Захист культурної рослинності від комах-шкідників

ЗАБРУДНЕННЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Парк

	Килимарство		Гончарство
	Ткацтво		Художня обробка
дерева
	Вишивка		Художня обробка
каменю
	Витинанка		Декоративний розпис
хат
	Кераміка		

Одяг дівчат та жінок Східного Поділля складався з сорочки, вишитої низзю, хрестиком, мережкою, гладдю; запаски, плахти, обгортки, пояса, фартуха. На голові дівчата носили стрічки, вінки з квітів а жінки – очіпки, намітки та хустки. Доповненням до костюма було намисто з червоних коралів з дукачами, „баламути“, „гердани“. Чоловіки носили сорочки, неширокі білі полотняні штани, пояс, шапку або солом'яний бриль. Влітку взуття здебільшого не носили, а восени та взимку – чоботи, पो-столи, личаки або солом'яники.

Інтер'єр сільської хати на Вінниччині

На господарському подвір'ї розміщувалися хата, хлів, стайня, комора, клуня. Будівлі споруджували з дерева, обмазували глиною, дах вкривали солом'ю. Хата була на дві половини. Піч ставили в куті збоку дверей. Двері з одним розтвором. За ліжчо піл (ліжко), вздовж стін – широкі лави, біля них стіл або скриня. Над ліжком – жердка для одягу. Навпроти печі розміщувався мисник. На покутті вішали ікони, прикрашені вишитими рушниками.

Предмети домашнього вжитку

Хата з с. Луги, 1845 р.

Орачі

Косарі

Рибалка

Традиційним заняттям подолян було землеробство. Для обробітку ґрунту користувалися ралом і плугом. Сіяли вручну, а врожай збирали серпом та косяю. Переробка зерна на борошно та крупі здійснювалася головним чином на вітряних або водяних млинах та на жорнах. Займалися також тваринництвом. Розводили корів, коней, овець, свиней, домашню птицю. Значне місце в господарській діяльності населення Вінниччини займали рибальство, мисливство та бджільництво.

Дівчата

Парубки

Традиційні свята, народні звичаї та обряди складають основу духовної культури Вінниччини. Більшість звичаїв і обрядів мали зв'язок з порами року. Головним святом весни у народі вважали Великдень (Паска). Взимку святкували Коляду (Свят-вечір), Різдво Христове, Новий рік (Василя), Водохреща. Найяскравішим святом літа було свято Купайла. Обряди осіннього циклу пов'язані зі збором врожаю та родинними святами (починалися весілля).

ВИДОБУВНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- торфу
- каоліну
- вапняку
- граніту
- глини
- пісковика
- Джерела мінеральних вод

▲ Калинівський завод по фракціонуванню олії та жирів

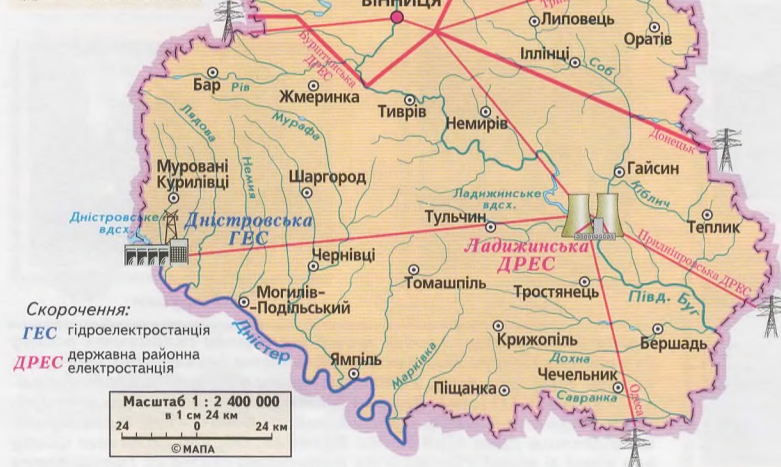
Шліфування граніту

▲ Ладизинська ДРЕС

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

- Електростанції**
- гідроелектростанція
 - теплова
- Лінії електропередачі напругою**
- 750 кВ
 - 300–500 кВ

ОБРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Хімічна
- Машинобудування та металообробка
- Деревообробка і целюлозно-паперова
- Будівельних матеріалів
- Скляна і фарфоро-фаянсова
- Легка
- Харчова

ЦЕНТРИ ОБРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ТРАНСПОРТ

Головні шляхи та пункти пасажирських і вантажних перевезень

- Залізничі
- Автошляхи
- Газопроводи
- Судноплавні ділянки річок. Пристані
- Аеропорт

СВІЙСЬКІ ТВАРИНИ

ЗЕРНОВІ КУЛЬТУРИ

Масштаб 1 : 1 400 000
в 1 см 14 км
14 0 14 28 км
© МАПА

СКЛАД СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІД (%)
(Сільськогосподарські угіддя складають 76,2% від загальної площі області)

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ РАЙОНИ

- буряківництва і зернового господарства; м'ясо-молочного скотарства, свинарства
- буряківництва, зернового господарства; садівництва з розвинутим овоче-молочним господарством приміського типу; м'ясо-молочного скотарства, свинарства
- буряківництва, зернового господарства, виробництва олійних культур; м'ясо-молочного скотарства, свинарства; птахівництва
- буряківництва, зернового господарства, садівництва, овочівництва з ареалами виробництва тютюну; м'ясо-молочного скотарства, свинарства
- Ліси

ОСНОВНІ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Рослинництво

- зернове господарство
- буряківництво
- олійні культури
- кормові культури
- тютюнництво
- овочівництво
- садівництво

Тваринництво

- скотарство
- свинарство
- вівчарство
- птахівництво

ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Цукрова
- Хлібопекарська
- Макаронна, борошномельно-круп'яна
- Кондитерська
- Флодоовочеконсервна
- Олійно-жирова
- М'ясна
- Молочна, маслосиробна
- Спиртова, лікерогорілчана
- Пивоварна, мінеральних вод
- Комбікормова
- Ферментація тютюну

ЦЕНТРИ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВІСТІ

ТРАНСПОРТ

Головні шляхи та пункти пасажирських і вантажних перевезень

- Залізниці
- Автошляхи
- Судноплавні ділянки річок. Пристані
- Аеропорт

Ускінення глави
Іоанна Предтечі, 1603

1915 1534
м. 50-річчя Жовтня,
1967
м. Леніна,
1968
Б. Хмельницькому
Т. Шевченку

Троїцький Собор,
1767—1778
П. Чайковського

1425 1538
Покровський монастир,
VIII—XIX
Успенська церква, 1757

1595
Георгіївська церква,
1805—1819
Миколаївська церква, 1754
Церква Параскеви, 1775
М. Буянову

Масштаб 1 : 1 400 000
0 1 см 14 км
14 14 28 км
© МАПА

Лядова
Скельний монастир

▲ Чернятин. Палац

Шаргород
Костьол Флоріана
Шарого

Кармалюкове
Пам'ятник
У. Кармалюку

Муровані Курилівці
Палац

Тулчин. Пам'ятник
О. Суворову

Успенська церква, 1789
Домініканці, 1780

М. Леонтовичу
О. Суворову
Історії декабристського
руху
О. Пушкіну
М. Леонтовича

ПАМ'ЯТКИ АРХЕОЛОГІЇ

Дати заснування населених пунктів
або першої згадки їх в історичних
документах

1589

III тис. до н.е.

III ст. до н.е.

I ст. до н.е.

IX—XI

Башта,
XVI—XVIII

Поселення стародавніх людей

Курганні могильники

Поховання сарматського царя

Городища стародавніх міст

Залишки споруд з датами їх спорудження

ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ

Церкви, собори, монастирі

Церква Різдва, 1764

Домініканці, 1780

1589

1682

Палаці

Замки, фортеці

Синагога

Парки — пам'ятки садово-паркового мистецтва

Пороги. Ювелірні
вироби з поховання
сарматського царя

Посуд та знаряддя праці
трипільської культури

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ МІСЦЯ ВОЄННО-ІСТОРИЧНИХ ТА ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ

Обеліск на могилі Д. Нечая, героя національно-визвольної боротьби українського народу 1648—1654 рр., який загинув у лютому 1651 р. в бою з польською шляхтою

Обеліск на місці битви під Батогом, яка відбулася у 1652 р. між військом Б. Хмельницького і польськими військами

Пам'ятник на місці страти у липні 1708 р. ватажків українського козацтва генерального судді В. Кочубея та полтавського полковника І. Іскри

Пам'ятник І. Гонти, одному з керівників селянсько-козацького повстання — „Коліїщини”, який був тут страчений у 1768 р.

Пам'ятний знак на місці, де декабристи у 1825 р. зберігали проект Конституції Росії „Руська Правда”

Пам'ятні місця та знаки, пов'язані з голодомором 1933—1947 рр. та репресіями 30-х років

Пам'ятні місця, де діяли загони партизанів у роки Великої Вітчизняної Війни 1941—1945 рр. Відновлені табори і землянки партизан

Пам'ятник на братській могилі радянських військовополонених та громадян країн Європи, страчених німецько-фашистськими загарбниками у 1943 р.

Залишки ставки Гітлера — „Вервольф”

ПАМ'ЯТНИКИ ВИДАТНИМ ЛЮДЯМ

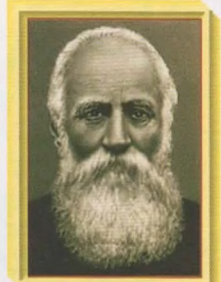
МУЗЕЇ

О. Суворова

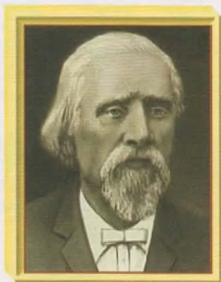
Примітка. Пам'ятки Вінниці подані на плані міста на стор. 18—19

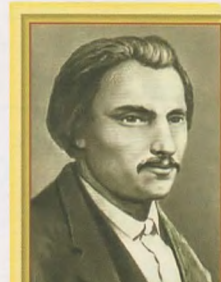
◀ Устим Кармалюк

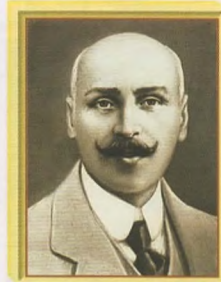
◀ А. Димінський

П. Ніщинський

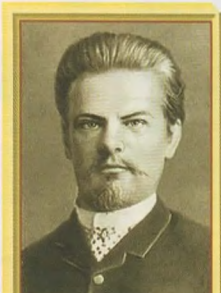
С. Руданський

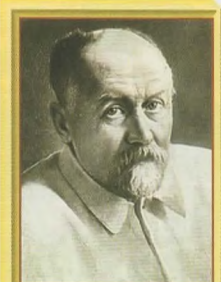
М. Коцюбинський

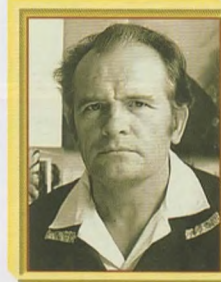
В. Порик

Д. Заболотний

М. Стельмах ▶

М. Маловський

◀ М. Тутковський

◀ М. Трублаїні

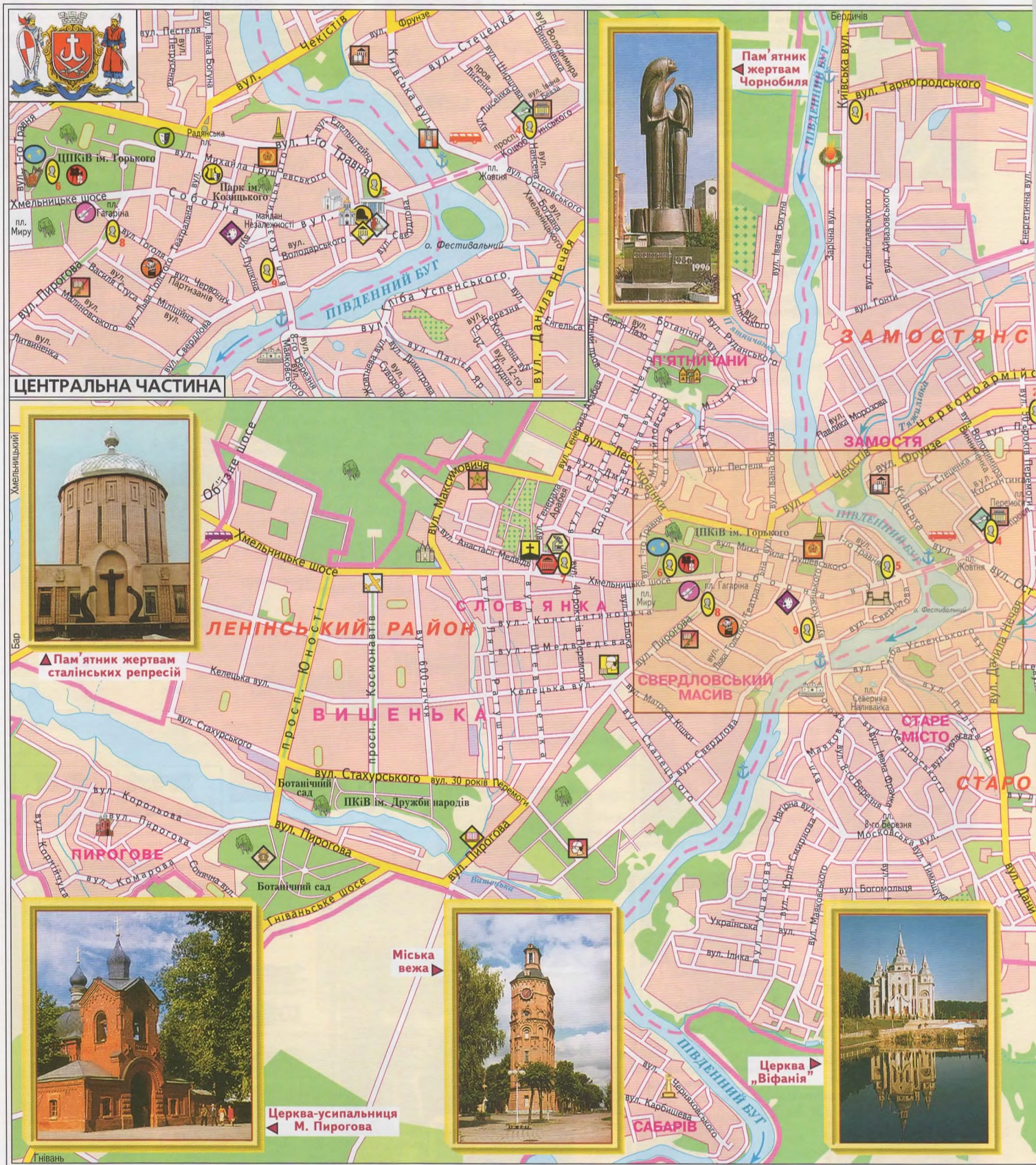

◀ В. Копитко

МІСЦЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНИХ

- О. Лотоцький (1870–1939), громадський і державний діяч — державних, політичних, громадських та військових діячів
- Д. Заболотний (1866–1929), мікробіолог — вчених
- С. Руданський (1834–1873) — письменників
- А. Димінський (1829–1905) — етнографів, фольклористів
- М. Леонтович (1877–1921), композитор — діячів культури
- І. Савченко (1906–1950) — кінорежисерів
- М. Маловський (1926–1993) — художників
- В. Городецький (1863–1930) — архітекторів
- Ю. Рябчинська (1947–1976), олімпійська чемпіонка з веслування на байдарках — спортсменів
- С. Березовська (1900–1986), майстер художньої вишивки — майстрів народної творчості

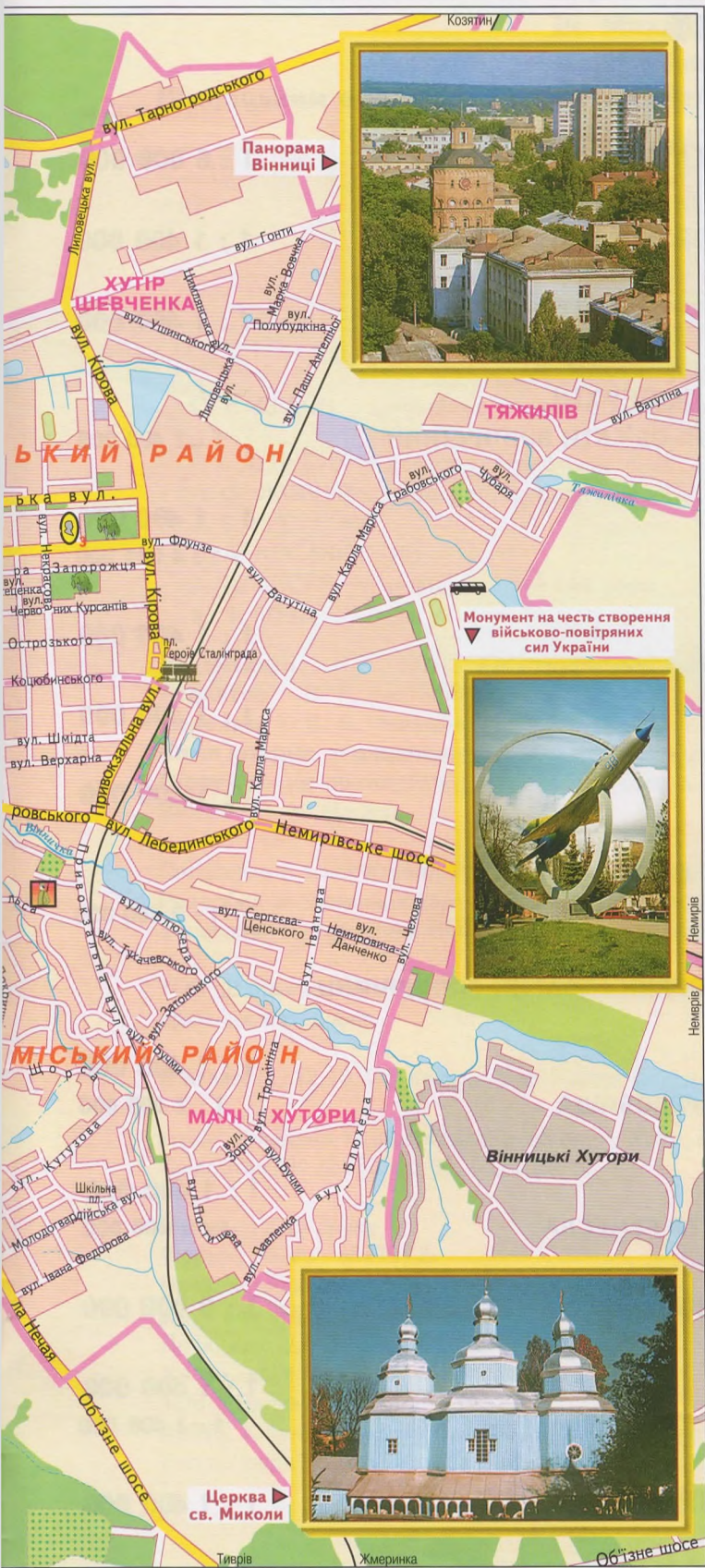

- Забудована територія
- Гаражі
- Незабудована територія
- Парки, сквери, ліси
- Сади, садові ділянки
- Кладовища
- Межі міста
- Межі адміністративних районів міста
- Залізниця

- Головні проїзди
- Стадіони, спортивні майданчики
- Річки
- Озера, ставки, відстійники
- Залізничний вокзал
- Автостанції:
- Східна
- Західна
- Центральна
- Пристані

ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ

- Споруди фортифікаційного комплексу "Мури", I-а пол. XVII ст. — вул. П. Осипенко
- Садина в П'ятничанах, 1762–1853 рр. — вул. Мічуріна, 32
- Комплекс архітектурних споруд XVII–XVIII ст. — Соборна вул., 17, 21, 23
- Свято-Преображенський кафедральний собор — Соборна вул., 23
- Дерев'яна церква св. Миколи, 1746 р. — вул. Маяковського, 2
- Костьол — Соборна вул., 12
- Церква-усипальниця М. Пирогова — вул. Пирогова
- Церква свангельських християн-баптистів "Віфанія" — вул. Максимовича, 3-а

МОНУМЕНТ НА ЧЕШЬ СТВОРЕННЯ
ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ
СИЛ УКРАЇНИ

ВОЄННО-ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ МІСЦЯ

Пам'ятний знак на честь перемоги в 1651 р. козацького війська під проводом Івана Богуня над польсько-шляхетським військом — *Вул. Козицького*

Меморіальний комплекс на честь героїв, які загинули в роки громадянської та Великої Вітчизняної воєн — *Вул. Козицького*

Будинок, в якому у 1943 р. знаходилася підпільна друкарня «Україна» — *пр. Фрунзе, 103*

Будинок, в якому у 1941–1942 рр. знаходилася штаб-квартира підпільної організації, якою керував І. Бевз — *Вул. Івана Бевза, 17*

Пам'ятник жертвам сталінських репресій — *Хмельницьке шосе*

Пам'ятник воїнам-афганцям — *Хмельницьке шосе*

Пам'ятник жертвам Чорнобиля — *Київська вул.*

Пам'ятник
воїнам-афганцям

Меморіальний
комплекс

ПАМ'ЯТНИКИ РАДЯНСЬКИМ ВОЇНАМ ТА ЗЕМЛЯКАМ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ В РОКИ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ 1941–1945 РР.

Військове меморіальне кладовище, де поховані радянські воїни, які загинули під час визволення Вінниці від німецько-фашистських загарбників — *Київська вул.*

Братська могила радянських воїнів та пам'ятник землякам — *Вул. Черняховського*

Братська могила громадян, розстріляних фашистами в 1941–1943 рр. — *Вул. Максимовича*

Радянським льотчикам-визволителям — *просп. Космонавтів*

Студентам і викладачам політехнічного технікуму — *Привокзальна вул.*

Учням і вчителям школи №1 — *Вул. Малиновського*

Студентам і викладачам медичного університету — *Вул. Пирогова*

Працівникам обласної лікарні ім. академіка Юценка — *Вул. Пирогова*

ПАМ'ЯТНИКИ

- 1 Миколі Тарногородському — *Київська вул.*
- 2 Петру Запорожцю — *Вул. 50 років Перемоги*
- 3 Тарасу Шевченку — *Червоноармійська вул.*
- 4 Михайлу Коцюбинському — *просп. Коцюбинського*
- 5 Івану Бевзу — *Соборна вул.*
- 6 Олексію Горькому — *ЦПКіВ ім. Горького*
- 7 Лялі Ратушній — *Хмельницьке шосе*
- 8 Миколі Пирогову — *Вул. Пирогова*
- 9 Миколі Козицькому — *Вул. Козицького*

Пам'ятник
М. Коцюбинському

КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

МУЗЕЇ

- Обласний краєзнавчий — *Соборна вул., 19*
- Обласний художній — *Соборна вул., 21*
- «Мій край — Поділля» — *Вул. Пирогова, 148*
- Літературно-меморіальний М. Коцюбинського — *Вул. Івана Бевза, 17*
- Музей-садиба М. Пирогова — *Вул. Пирогова, 155*
- Художній салон (виставочний зал) — *Вул. Пушкіна, 2*

ТЕАТРИ, КІНОКОНЦЕРТНИЙ ЗАЛ, ФІЛАРМОНІЯ

Обласний музично-драматичний театр ім. М. Садовського — *Театральна вул., 13*

Обласний театр ляльок — *Вул. Льва Толстого, 6*

Літній театр — *ЦПКіВ ім. Горького*

Кіноконцертний зал «Райдуга» — *ЦПКіВ ім. Горького*

Філармонія — *Хмельницьке шосе, 7*

Будинок органної та камерної музики — *Соборна вул. 23*

ПАЛАЦ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА
ІМ. ЛЯЛІ РАТУШНОЇ — *Хмельницьке шосе, 58*

СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ — *Вул. 40 років Перемоги, 4а*

ПЛАНЕТАРІЙ — *ЦПКіВ ім. Горького*

Музично-драматичний
театр ім. М. Садовського

ЗМІСТ

Сторінки

Масштаби

2	ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ НА КАРТІ УКРАЇНИ	1 : 6 000 000
3	АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ	1 : 1 400 000
4	ФІЗИЧНА КАРТА	1 : 1 400 000
5	ОСНОВНІ ФОРМИ ЗЕМНОЇ ПОВЕРХНІ УНІКАЛЬНІ ГЕОЛОГІЧНІ ПРИРОДНІ ОБ'ЄКТИ ВІННИЧЧИНИ	1 : 2 400 000
6	КЛІМАТ ТЕМПЕРАТУРА ПОВІТРЯ	1 : 1 400 000 1 : 4 000 000
7	ҐРУНТИ	1 : 1 400 000
8	РОСЛИННИЙ СВІТ	1 : 1 400 000
9	ТВАРИННИЙ СВІТ	1 : 1 400 000
10	РОСЛИННИЙ І ТВАРИННИЙ СВІТ ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ. ГРИБИ. РІДКІСНІ ТА ЗНИКАЮЧІ ВИДИ РОСЛИН І ТВАРИН ВІННИЧЧИНИ	1 : 2 400 000
11	ОХОРОНА ПРИРОДИ ЗАБРУДНЕННЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	1 : 1 400 000 1 : 2 400 000
12	НАСЕЛЕННЯ НАРОДНІ ХУДОЖНІ ПРОМИСЛИ ТА РЕМЕСЛА	1 : 1 400 000 1 : 2 400 000
13	ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНА КАРТА	1 : 9 000 000
14	ПРОМИСЛОВІСТЬ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	1 : 1 400 000 1 : 2 400 000
15	АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС	1 : 1 400 000
16	ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ	1 : 1 400 000
17	ВИДАТНІ ЗЕМЛЯКИ	1 : 1 400 000
18-19	ВІННИЦЯ – ГОЛОВНЕ МІСТО ОБЛАСТІ	

**Рекомендовано Вінницьким державним педагогічним університетом
ім. Михайла Коцюбинського**
(протокол засідання вченої ради №11 від 26 червня 2001 р.)
Вінницьким обласним інститутом післядипломної освіти педагогічних працівників
(протокол засідання методичної ради №4 від 6 вересня 2001 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
Голова редакційної колегії
Л. П. КОВАЛЬОВА
Відповідальний редактор атласу
Т. В. ПОГУРЕЛЬСЬКА

Члени редакційної колегії

О. В. ДЕДОВ — кандидат сільськогосподарських наук	О. В. МУДРАК — кандидат сільськогосподарських наук
Г. І. ДЕНИСИК — доктор географічних наук	Т. В. ПАНАСЕНКО — кандидат географічних наук
Л. Ф. ЖОВНІР — кандидат географічних наук	І. М. ПІВОШЕНКО — кандидат географічних наук
Т. В. КИРИЄНКО	В. С. ПОЛІЩУК — кандидат біологічних наук
В. А. КОСАКІВСКИЙ	С. М. ТИМОФІЄВ
А. К. ЛИСИЙ — кандидат історичних наук	Б. С. ТИСЛЕНКО
Ю. І. ЛОЗА	

Рецензенти — Н. Є. МОЙСЕЮК, доктор педагогічних наук, Л. М. ЮРЧУК

Редактор — В. А. Бахтіярова

Коректор — Є. В. Мержвинський

Комп'ютерне опрацювання мап — В. А. Бахтіярова, Т. Ф. Волкова

Оформлення обкладинки — С. М. Сухенко, С. О. Шкільний

Фото — С. М. Марков

Спеціальний зміст *Кліматичної карти* (с. 6) розробив кандидат географічних наук І. М. Півошенко
Розробка економічних карт атласу здійснювалася на основі статистичних даних, наданих
Управлінням статистики Вінницької обласної державної адміністрації

ТОВ „Видавництво „Мапа” щиро вдячне колективу Вінницького краєзнавчого музею за надання
архівних матеріалів

В атласі (с. 12, 13, 16) використано слайди та фотографії з приватної колекції В. А. Косаківського

Атлас укладено та підготовлено до друку ТОВ „Видавництво „Мапа”, 2004 р.
Свідоцтво ДК №353 від 06. 03. 2001 р.

Підписано до друку

Формат паперу 60х90/8

Папір крейдяний

Друк офсетний

Друк. арк. 2,5 + обкладинка

Умовн. друк. арк. 2,5 + обкладинка

ТОВ „Видавництво „Мапа”

02660, Київ-660, вул. Попудренка, 54. Тел./факс (044) 552-11-33;

E-mail: mapa@ukrmap.kiev.ua, www.ukrmap.com.ua/mapa

A92 Вінницька область: Географічний атлас: Моя мала Батьківщина: видання 2-е, виправлене і доповнене
Відповідальний редактор Т. В. Погурельська — К.: ТОВ „Видавництво „Мапа”, 2001, 2004—20 с.

ISBN 966-7620-69-7

ББК 26.17 (4 Укр—4 Вн) я72

© **Т. В. Погурельська** (розробка наукової концепції атласу), **2001**

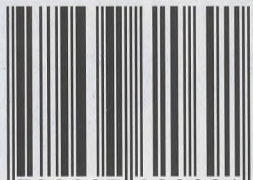
© **ТОВ „Видавництво „Мапа”** (укладання та підготовка до друку), **2001, 2004**

ОБОЛОНЬ

*Висловлюємо щирі подяку
АТ «Оболонь»
і особисто його президентів,
депутатів Верховної Ради України
п. Олександрові Слободяну
за підтримку цього видання*

ISBN 966-7620-69-7

9 789667 620691